1849. No. 63.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 7 AUGUSTUS.

STAATS-LOTERIJ.

De GOUVERNEUR van *Friesland*,

Brengt, bij deze, ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat door Zijne Excellentie den Heere Minister van Financien, bij resolutie van den 2 Augustus 1849, afdeeling Registratie en Loterijen, no. 33, is bepaald, dat de loten der 208ste Staats-Loterij, gedurende de *derde* week der trekking van de vijfde of laatste Klasse, beginnende op Maandag den 6 Augustus 1849, door de Collecteurs, Splitters en Debitanten tot geene hoogere prijzen, het opgeld daaronder begrepen, zullen mogen worden uitgegeven dan tot de navolgende, te weten:

BIJ VERKOOP.		BIJ VERHURING.	
Geheele Loten	*f* 82,00.	Geheele Loten	*f* 44,00.
Halve	- 41,00.	Halve	- 22,00.
Vijfde	- 16,40.	Vijfde	- 8,80.
Tiende	- 8,20.	Tiende	- 4,40.
Twintigste	- 4,10.	Twintigste	- 2,20.

Leeuwarden, den 4 Augustus 1849.

De Gouverneur van Friesland,
VAN PANHUIJS.

LEVERANCIE VAN TURF.

Gegadigden tot de leverancie van *zes honderd* Ton zuiver versche en zware BAGGELAAR TURF, ten behoeve van het Provinciaal Gouvernement van Friesland, worden verzocht hunne monsters, uit minstens tien turven bestaande, te bezorgen vrachtvrij vóór den 20 Augustus e. k., aan het Gouvernementshuis te Leeuwarden.

De leverancie heeft plaats op *drie* maanden crediet, en zal moeten zijn afgeloopen vóór den 1 October aanstaande.

De aannemer belast zich met het tijdelijk voorschot van alle op den opslag vallende onkosten.

Leeuwarden, den 4 Augustus 1849.

De Gouverneur van Friesland,
VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 3 Augustus 1849, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 9,75.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 138,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . - 138,00.

Leeuwarden, den 4 Augustus 1849.

De Gouverneur van Friesland,
VAN PANHUIJS.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der stad *Leeuwarden*, berigten bij deze, dat, volgens ingekomen officiële rapporten, sedert den 29 Julij ll. toen nog 58 cholera-lijders in behandeling bleven, er tot en met den 5 dezer zijn bijgekomen 18, dat overleden zijn 15, hersteld 35, en alzoo nog onder behandeling gebleven 26 patienten.

Het bovenstaande berigt, hetwelk Burgemeester en Wethouders aangenaam is te kunnen mede deelen, levert het bewijs op van de aanmerkelijke afneming der ziekte, ten gevolge waarvan de Heeren Geneesheeren het niet noodzakelijk oordeelen, in deze gelukkige wending der ziekte, zich op het daartoe bestemd lokaal disponibel te stellen, weshalve deze maatregel tijdelijk is opgeheven.

Leeuwarden, den 6 Augustus 1849.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN BOELENS.

Ter ordonnantie van dezelven,
C. J. v. d. VEEN, *L. S.*

LONDEN, den 1 Augustus.

H. M. en Prins *Albert* hebben zich heden, met hun gevolg, aan boord van het jagt *Victoria and Albert*, naar Cork ingescheept.

Het schijnt zeker dat de Koningin Maandag den 6 dezer haren intogt te Dublin houden zal, waar groote drukte voor hare ontvangst heerscht. Ofschoon nagenoeg zevenhonderd jaren verloopen zijn sedert *Hendrik II* bij de overige titels der Britsche Kroon dien van Heer van Ierland voegde, en sedert dien tijd een en dertig Vorsten of Vorstinnen den Engelschen troon bezeten hebben, is het getal der Koninklijke bezoeken aan Ierland niet meer dan zes geweest.

— De Parlements-zitting is heden, door eene daartoe door H. M. benoemde commissie, gesloten. De bij die gelegenheid gehoudene aanspraak houdt onder anderen in:

»H. M. heeft hare bekrachtiging verleend aan den belangrijken maatregel, welken gij genomen hebt tot verbetering van de scheepvaarts-wetten, in het vaste vertrouwen, dat de ondernemings-geest, de bekwaamheid en de volharding van haar volk hetzelve een groot deel van den wereld-handel zullen verzekeren en den alouden roem van deze natie op de zeeën zullen handhaven.

»H. M. heeft ons opgedragen, u te berigten, dat de vriendschappelijke aard van hare betrekkingen met de vreemde mogendheden haar allen grond geven om te vertrouwen, dat de vrede zal voortduren.

»De preliminairen van den vrede tusschen Pruisen en Denemarken zijn geteekend, onder bemiddeling van H. M., en H. M. vertrouwt dat die overeenkomst de voorlooper is van een definitief en duurzaam tractaat.

»H. M. zal zich bij voortduring beijveren, om het herstellen van den vrede in die gedeelten van Europa, waar dezelve verbroken is, te bevorderen.

PARIJS, den 2 Augustus.

Het gouvernement heeft eindelijk besloten aan de uit Zwitserland te verwijderen leiders van den opstand in Baden en Rhijnbeijeren den doortogt door, maar niet het verblijf in, Frankrijk te bewilligen, om zich naar die landen te begeven, waar hun eene wijkplaats zal kunnen verleend worden.

— Men verzekert, dat door den gewezen Koning *Lodewijk Philips* het verzoek is gerigt aan den president der republiek, om Dreux te mogen bezoeken, ten einde aldaar op het graf zijner kinderen te bidden en schikkingen te maken voor zijn eigen graf, naar dien de gewezen Koning aan de oevers van de Seine, te midden van het Fransche volk, wenscht te rusten.

— De algemeene aandacht is gevestigd op een zeer belangrijk artikel over het *coup d' état* door den Heer *de Lamartine* in het dagblad de *Presse* geplaatst Men weet, dat de uitstekende dichter, ten gevolge van tegenspoeden zich verpligt ziet zijn landgoed Millij, waar hij zulke fraaije verzen heeft geschreven, te verkoopen. Hij zou zich thans meer bepaald aan de journalistiek wijden en heeft eene overeenkomst gesloten met de uitgevers van den *Conseiller du Peuple*, om tegen 1500 frcs. per maand de 12 eerste nommers van dat blad te schrijven. De uitgevers zijn dezelfde als die van de *Nouveau Monde*, voor welks redactie aan *Louis Blanc* 250 frs. 's maands wordt betaald.

— In den ochtend van den 28 Julij ll. is weder een der beroemdste krijgsoversten uit den keizerstijd overleden. Het is de maarschalk *Molitor*, nu laatstelijk groot-kanselier van het legioen van eer. Hij had den ouderdom van 79 jaren bereikt, en is plotseling, terwijl hij met zijnen secretaris in zijn kabinet zat te werken, aan eene soort van beroerte overleden. Den 7 Maart 1770 was hij te Hayange, in het Moezel-departement, geboren. Bij de omwenteling als eenvoudig vrijwilliger in dienst getreden, werd hij in 1791 tot kapitein benoemd; in 1793 tot adjudant-generaal; nam met roem, vier jaren lang, aan al de krijgsverrigtingen van *Pichegru*, *Kleber*, *Moreau* en *Jourdan* deel; werd brigade-generaal in 1799 en divisie-generaal in 1800. In 1805 diende hij bij het leger in Italie; in 1808 voerde hij het bevel over dat in Pommeren. Naderhand kommandeerde hij in Holland, waar hij zich in 1813 bevond, toen dat land zich aan de heerschappij des Keizers onttrok. In 1814 nam hij aan de scherpe gevechten in Champagne deel. Vervolgens heeft hij het tweede corps van de armée der Pyreneën gekommandeerd, en is in hetzelfde jaar tot maarschalk en pair van Frankrijk verheven.

— De moeijelijkheden, welke voorspeld zijn, zoodra Rome door de Franschen zou zijn in bezit genomen, beginnen zich nu maar al te zeer te verwezenlijken. De paus, geheel omringd door de Camarilla weigert alle gehoor aan de Fransche voorstellen. Men zegt zelfs, dat de Fransche afgevaardigde, de heer *d'Harcourt*, de meest ontmoedigende berigten te dien opzigte heeft medegebragt. Onze regering schijnt alles te hebben uitgeput, om den tegenstand van Z. H. te overwinnen.

Intusschen blijft de toestand van Rome, in weerwil van de wijdsche verhalen van het officiële dagblad, zeer treurig. Indien dezelve lang duurde, dan zou de Fransche regering aldaar spoedig even drukkend worden, als het juk van *Mazzini* en *Garribaldi* was. Het crediet vermindert van dag tot dag en de vrees, dat de oude staat van zaken zal hersteld worden, boezemt niet minder vrees in, dan de despotieke handelingen van het driemanschap.

— Het bevestigt zich dat de vrede tusschen Sardinie en Oostenrijk nog niet geteekend is en dat eerstgenoemde mogendheid op nieuw een beroep op Frankrijk gedaan heeft. De tegenstand der Sardinische regering is edel. Zij laat zich de meest harde voorwaarden voor Piemont welgevallen; eene schadeloosstelling van 75 millioen fr., een of- en defensief verbond met Oostenrijk; en voor al die opofferingen, welke Piemont alleen moet dragen, vraagt zij niets als eene zachtmoedige behandeling van hare bondgenooten, niets als eene amnestie voor de Lombarden. En Oostenrijk weigert deze amnestie. Het is nog onzeker, wat de regering op dit beroep van het kabinet van Turin doen zal; de uitkomst logenstraft tegenwoordig maar al te vaak de meest gegronde gevolgtrekkingen; doch men kan niet anders als achting voeden voor een volk, dat, na zijne nederlaag, met verzaking van zich zelf, de volken blijft verdedigen, voor welke het de wapens heeft opgevat.

— Men beweert, dat de Oostenrijkers zich thans alleen bij de blokkade van Venetie willen bepalen, geloovende zij daardoor hun doel eerder te zullen bereiken. De bijzonderheden, die nopens den toestand van deze stad bekend worden, luiden treurig en schetsen een tafereel van den benarden staat, waarin de belegerden verkeeren. De levensvoorraad begint met elken dag te verminderen, de eetwaren worden duurder, rundvleesch wordt schaarsch, paardenvleesch maakt veler voedsel uit, en het is onbegrijpelijk met hoe veel gelatenheid de volksklasse al dat lijden torscht. — Ook het brood wordt zeer duur, wegens gebrek aan tarwemeel. De stedelijke regering heeft daarom last gegeven de rogge, die in de stad voorhanden is, op hare molens te laten malen en daarvan een gemengd soort van brood te doen bakken.

Dit is niet alles. De voorraad van buskruid is in de jongst verloopene dagen aanzienlijk verminderd, waartoe niet het minst heeft bijgedragen het in de lucht springen van den kruidmolen op het eiland Della Grazia, in den nacht van 20 op 21 Junij. Veel hout en salpeter is daarmede verloren gegaan, slechts enkele belegerings-werktuigen zijn gered, en wanneer men berekent, dat in der tijd de gansche kruidbereiding voor het beleg op die middelen steunde, dan mag men dit onheil groot noemen.

De staat van blokkade doet zich in de stad van dag tot dag scherper gevoelen. Niemand mag meer naar Triest oversteken en zelfs de oorlogsschepen hebben zich moeten verbinden, om geene passagiers meer mede te nemen.

De vloot, welke door 40 gewapende Trabacoli's versterkt is geworden, schijnt, ondanks hare strijdlustigheid, geen groot vertrouwen in te boezemen, wijl zij zich bestendig in de Lagunen ophoudt. Voor eenige dagen werd van een groot zeegevecht gesproken, doch daaromtrent is later niets naders bekend geworden. De oorlogsstoomboot *Pius IX* is, in zwakken staat en met beschadigd rad, weder binnengekomen, zonder iets belangrijks uitgerigt te hebben.

BERLIJN, den 1 Augustus.

Gisteren is een afgezant van het Sleeswijk-Holsteinsche stadhouderschap, Dr. *Balemann*, burgemeester te Kiel, alhier aangekomen, belast met eene zending, welke strekt, *om de onderwerping der Hertogdommen aan de bepalingen van den wapenstilstand aan te kondigen* en tevens te verzekeren, dat de regering van Sleeswijk-Holstein gezind is met Pruisen in de beste verstandhouding te blijven leven. Een meer kalm overleg schijnt dus in de hertogdommen voor den eersten vijandelijken indruk te hebben plaats gemaakt.

Heden middag had de heer *Balemann* eene conferentie met graaf *Brandenburg* en den heer *von Schleinitz*. Over de demarcatie-linie blijft nog altijd verschil van meening bestaan. De heer *Balemann* geloofd overigens dat de groote meerderheid der landsvergadering de inzigten van het stadhouderschap deelt en overtuigd is, dat alleen overeenstemming met Pruisen den oorlog tot een gewenscht einde kan leiden.

's GRAVENHAGE, den 2 Augustus.

Bij Koninklijk besluit van 21 Julij is, gelet op het Koninklijk besluit van den 9 Januarij 1845, no. 92, goedgevonden en verstaan:

1°. de schaal van percentsgewijze belooning, vastgesteld bij voormeld besluit, te wijzigen en lager te stellen in voege als volgt: van de eerste *f* 3,000 5 pCt.; van de volgende *f* 7,000 4 pCt.; van de volgende *f* 10,000 3 pCt.; van de volgende *f* 10,000 2 pCt.; van de volgende *f* 30,000 $1^{8}/_{10}$ pCt.; van de volgende *f* 40,000 $1\frac{1}{5}$ pCt.; van de volgende *f* 100,000 1 pCt.; van de volgende *f* 100,000 $\frac{1}{2}$ pCt.; boven de *f* 300,000 $\frac{1}{4}$ pCt;

2°. de belooning voor de ontvangst van den *accijns op den binnenlandschen turf* wordt behouden, zoo als die afzonderlijk is geregeld bij de Koninklijke besluiten van den 5 Februarij en van den 8 September 1837, no. 45 en 95;

3°. de belooning van de ontvangers der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, volgens de bovengemelde schaal en met in begrip van die voor den accijns op den turf, zal niet kunnen te boven gaan eene som van *vier duizend vijf honderd gulden* (*f* 4500) als *maximum*;

4°. de voorenstaande bepalingen zullen van toepassing zijn op de ontvangers der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, die na de dagteekening van Ons tegenwoordig besluit zullen worden benoemd of bevorderd.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft heden hare werkzaamheden hervat. In deze zitting zijn onder anderen ingekomen de navolgende acht door de Tweede Kamer aangenomen wets-ontwerpen, als:

1°. dat tot regeling van uitgaven op het fonds van herbelasting op de grondbelasting; 2°. dat tot invoering der Pharmacopea Neerlandica en Nederlandsche Apotheek; 3°. dat tot heffing van provinciale opcenten in Noord-Brabant; 4°. dat betrekkelijk de toelating en uitzetting van vreemdelingen; 5°. dat houdende voorziening omtrent de kroondomeinen; 6°. dat tot regeling van het inkomen der kroon; 7°. dat tot aanvulling van hoofdstuk 1 der staatsbegrooting voor 1849; 8°. dat tot overschrijving van gelden voor den grooten weg van Utrecht naar 's Hertogenbosch.

In dezelfde zitting heeft de vernieuwing der afdeelingen voor de maand Augustus plaats gehad.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is ingekomen eene Koninklijke boodschap ten geleide van een ontwerp van provinciale wet, alsmede eene dergelijke boodschap ten geleide van een wets-ontwerp tot verhooging der uitgaven voor het departement van Binnenlandsche Zaken en de Algemeene Lands-drukkerij, ter zake van het meer volledig en spoediger

openbaar maken van het verhandelde in de zittingen der Staten-Generaal, met daarbij behoorende memorien van toelichting.

Voorts is ter kennis der Vergadering gebragt, dat door de derde der afdeelingen voor Februarij en Maart, ter vervanging van den heer *van Dam van Isselt*, tot rapporteur omtrent het wets-ontwerp tot heffing eener belasting tot dekking van het te kort enz. is benoemd de heer *Dirks*.

Eindelijk zijn door de Commissie voor de Verzoekschriften eenige verslagen uitgebragt, met welker conclusien de Vergadering zich achtereenvolgens heeft vereenigd.

Van den 4den.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ter kennis der Vergadering gebragt, dat door de afdeelingen tot rapporteurs zijn benoemd:

voor de wets-ontwerpen tot regeling van uitgaven op fondsen voor verstrekkingen uit 's Rijks magazijnen ontvangen, de heeren: *Costerus*, *Storm van 's Gravesande*, *Wintgens*, *van Zuijlen van Nyevelt* en *Albarda*;

voor het wets-ontwerp betrekkelijk de heffing van twee provinciale belastingen in Friesland, de heeren: *Anemaet*, *Storm van 's Gravesande*, *Wintgens*, *van Zuijlen van Nyevelt* en *Albarda*.

Voorts hebben de beraadslagingen plaats gehad over het wets-ontwerp betrekkelijk de heffing der vuur-, ton- en bakengelden, hetwelk, na vrij langdurige discussien, met inachtneming van de door de Regering ingezonden wijzigingen, is aangenomen met 55 tegen 2 stemmen.

— Men verzekert dat de heer *Wickers* zijn ontslag als minister van justitie aan Z. M. zoude hebben gevraagd, en wil, dat de heer *Donker Curtius* zich wederom met de portefeuille aan gedacht ministerie zoude belasten; ook verzekert men dat de heer *Rijk* eerlang als minister van marine zal aftreden, en vervangen worden, zoo als *het Zondagsblad* vermeent, door den vice-admiraal *E. Lucas*, thans directeur-kommandant der marine te Vlissingen, aan wien de portefeuille zoude zijn aangeboden, — volgens anderen door den schout-bij-nacht *van den Bosch*, thans minister van kolonien.

— Men wil, dat het laatstelijk bij de Tweede Kamer ingekomen ontwerp, betreffende het uitschrijven eener belasting tot dekking van het tekort, in de afdeelingen tot vele gewigtige bedenkingen aanleiding heeft gegeven.

— Bij de ministerien heeft men zich in de laatste weken beziggehouden met het opmaken der staatsbegrooting voor 1850, die in het begin der volgende zitting van de Staten-generaal moet worden aangeboden.

— De *Provinciale wet*, dezer dagen door de regering aan de Tweede Kamer aangeboden, behelst onder anderen de volgende bepalingen:

De staten in iedere provincie bestaan uit zoo vele leden, als er 5000 zielen, (in Drenthe 4000 zielen) in ieder hoofdkiesdistrict bestaan. Kiezers zijn dezelfde als die voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De gewone kiezersvergaderingen worden onder voorzitting van het hoofd van het plaatselijk bestuur of die hem vervangt, gehouden elke drie jaren in de hoofdkiesdistricten op den 3 Dingsdag der maand Mei en in de onderkiesdistricten Vrijdags te voren. Tot het lidmaatschap der provinciale staten wordt vereischt de hoedanigheid van Nederlander, de ouderdom van 25 jaren en een jaar inwoning in de provincie. Het lidmaatschap is onvereenigbaar: met dat der Eerste Kamer der Staten-Generaal, met de betrekking van gouverneur, lid van het provinciaal geregtshof, griffier der staten, provinciaal beambte, en geestelijke. De leden mogen elkander niet nader bestaan dan in den tweeden graad van bloed- of aanverwantschap. Zij worden gekozen voor zes jaren en de helft treedt om de drie jaren af. De staten vergaderen in de plaats der provincie, door den Koning aan te wijzen en onder voorzitterschap van den gouverneur. De gewone zitting mag niet dan na 15 en de buitengewone niet dan na 8 dagen zonder besluit der vergadering uit één gaan. Aan de staten van iedere provincie wordt jaarlijks toegestaan eene som van zoo veel maal *f* 25, als er leden zijn tot vergoeding van reiskosten, welke som volgens de reglementen onder de leden wordt verdeeld. De staten regelen het provinciaal huishouden; zij maken alle provinciale reglementen en verordeningen, en onderwerpen die aan 's Konings goedkeuring.

De gedeputeerde staten bestaan in Noord-Brabant, Gelderland, Zuid- en Noord-Holland, Friesland en Overijssel uit 5, in de overige uit 4 leden. Het lidmaatschap der gedeputeerde staten is onvereenigbaar: met de betrekking van lid der Tweede Kamer, lid der regterlijke magt, griffier der kamers van de Staten-Generaal, ambtenaar der directe belastingen, districts- en militie-commissaris, hoogleeraar en onderwijzer van allen rang bij de instellingen van onderwijs, ambtenaar bij den waterstaat, lid of secretaris van een polderbestuur; lid van een gemeente-bestuur, gemeentelijk secretaris of ontvanger; rekenpligtige of ondergeschikte aan de staten of gedeputeerde staten en krijgslieden. — Leden van gedeputeerde staten mogen elkander niet nader dan in den 4den graad bestaan.

De leden van gedeputeerde staten worden benoemd voor zes jaren. Telken 3 jaren op den 1sten Dingsdag in Julij, aan te vangen met 1853, treedt de helft af. Zij verliezen hunne betrekking zoodra zij ophouden lid der staten te zijn. Zij vergaderen onder voorzitterschap des gouverneurs, die stem heeft, maar mogen geen besluit nemen dan in tegenwoordigheid van meer dan de helft der leden en den gouverneur. Zij zijn belast met de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken, met uitvoering van zoodanige wetten en besluiten, waarbij hun eenige verrigting is opgedragen, het benoemen van provinciale ambtenaren; de vertegenwoordiging van de provincie in regten, enz., enz. Zij geven jaarlijks aan de staten een uitvoerig verslag van den staat der provincie. Zij genieten eene jaarwedde in Zuid- en Noord-Holland van *f* 2000 en in de overige provincien van *f* 1500, waarvan een derde om als presentiegelden te dienen wordt afgezonderd.

De griffier wordt uit eene lijst van drie kandidaten door de staten opgemaakt, door den Koning benoemd. Hij geniet eene jaarwedde in Zuid- en Noord-Holland van *f* 3000 en in de overige provincien van *f* 2500.

De gouverneur woont ter plaatse waar de staten vergaderen.

— Het ingekomen wets-ontwerp, tot verhooging der uitgaven voor het Departement van Binnenlandsche Zaken en de algemeene Lands-drukkerij, in verband tot de verslagen van het *Bijblad* tot de *Nederlandsche Staats-Courant*, strekt om de tractementen en verdere belooningen der ambtenaren en bedienden bij de *Staats-Courant* te vermeerderen, 1°. tot een bedrag van *f* 16,800, dat, volgens de memorie van toelichting, als een nieuw jaarlijksch bezwaar op de begrooting zou moeten komen, hetwelk buitendien nog vermeerderd zou moeten worden en dus op *f* 18,300 moeten worden gebragt; vervolgens *f* 6000 tot stichting van een afzonderlijk gebouw tot het plaatsen van een snelpers en *f* 4000 voor die snelpers zelve. De Regering zegt dienaangaande in de memorie van toelichting dat het haar *bedenkelijk is voorgekomen daartoe over te gaan* zonder de overtuiging te bezitten dat het door de Kamers verlangd wordt.

AMSTERDAM, den 3 Augustus.

Bij besluit van den Raad dezer stad, is op voordragt en advies van de geneeskundige commissie, in de vergadering van den 1 dezer besloten, dat dit jaar uithoofde van de heerschende ziekte, alhier geene kermis zal gehouden worden. Dientengevolge wordt door het bestuur van de Nederl. Zeil- en Roeivereeniging, ingevolge verlangen van het stedelijk bestuur, berigt, dat de tegen den 26 dezer uitgeschreven wedstrijd van zeil- en roei-vaartuigen, op het IJ, voorloopig en tot nadere bekendmaking blijft uitgesteld.

— De veertiende algemeene kerkelijke vergadering der Herstelde Evangelisch-Luthersche Kerk in het Koningrijk der Nederlanden is eergisteren door Z. Exc. den Minister voor de Hervormde Eeredienst enz., in naam des Konings, alhier geopend.

— Den 30 Julij ll. overleed alhier, in den ouderdom van ruim 62 jaren, de heer *Albertus Brondgeest*, ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw, lid van de vierde klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, lid van den raad van bestuur van 's Rijks Museum van schilderijen en prenten alhier en van het Pavilloen van Haarlem, enz. Zijn afsterven is een onberekenbaar verlies voor de beeldende kunsten, waarvan hij een grondig kenner, ijverig voorstander en een loffelijk beoefenaar was. Hoogst zeldzaam vond men in zoo groote mate theoretische en practische verdiensten in éénen man vereenigd. Hij was niet alleen de vraagbaak van landgenooten, maar zelfs van vreemden, zoodat zijn naam en roem binnen- en buitenlands bekend en gehuldigd werden.

LEEUWARDEN, den 6 Augustus.

Bij voortduring hebben wij stof tot dankbaarheid wegens den gunstigen keer, die de ziekte hier ter stede genomen heeft, daar zoowel het aantal der aangetaste personen als de kwaadaardigheid der ziekte blijft verminderen. — Onder de slagtoffers dier vreeselijke ziekte, tellen wij met leedwezen ook den verdienstelijken Tooneelkunstenaar *J. Soeterik*, die in den bloei zijner jaren te Fra-ker is weggerukt. In den voorleden winter hebben wij hem in meer dan é- rol met bijzonder geluk kunnen zien optreden.

— Bij de aangekondigde harddraverij te Buitenpost op den 2 dezer hebb- veertien paarden medegedongen, naar de uitgeloofde prijzen, en is de prijs b- haald door *het Haasje* van den heer *Annema*, te Ried, bereden door den keur *H. Wijbenga*, en de premie door dat van den heer *C. J. Hoekstra*, Jelsum, door hem zelven bereden.

— Bij besluit van den 30 Julij jl., no. 84, heeft Zijne Majesteit goed- vonden uit hoofde van verandering van woonplaats eervol ontslag te verleenen aan den heer *S. T. Bloemhof*, als 2den luitenant bij de 2de compagnie 1- bataillon rustende schutterij in deze provincie, — en bij dezelve te benoemen tot 2den luitenant bij de 2de compagnie, 1ste bataillon, 1ste afdeeling, den h- *S. S. Humalda*, thans schutter.

— Uit Haarlem wordt gemeld, dat de commissie, welke dit jaar, onder vo- zitting van den heer mr. *A. W. Engelen*, met het afnemen van het Staats-ex- men is belast geworden, hare werkzaamheden heeft begonnen. Van *twee-* jonge lieden, welke den 1 dezer geëxamineerd zijn geworden, zijn *elf* toe- laten; den 2den zijn *elf* geëxamineerd, en daarvan *tien* toegelaten; den 3- *elf* geëxamineerd en alle toegelaten.

— In *het Zondagsblad* leest men: Men verneemt dat mejufvrouw *Toussa-* zich naar het Loo heeft begeven, vergezeld van den kunstschilder *Bosboom*, te einde aan Z. M. den Koning, aan te bieden een pracht-exemplaar van haar *Gedenkboek der Inhuldiging*. Een hofrijtuig heeft haar van Apeldoorn naar het Loo afgehaald en naar men wil zou zij bij Z. M. ter middagmaaltijd genoodigd zijn.

— De algemeene bijeenkomst der leden van de vereeniging voor de Nederlandsche Flora, zal den 17 Augustus te Arnhem gehouden worden.

— De Nederlandsche maatschappij ter bevordering der geneeskunst, heeft hare algemeene vergadering uitgesteld tot de laatste helft van Augustus of het begin van September.

— Het *Handelsblad* deelt het volgende berigt mede: Dezer dagen is bij het comité der Spaansche fondsenhouders ontvangen, en door hetzelve verder aan de andere comités buitenslands toegezonden, het afschrift der voorstellen van regeling de Spaansche schuld, strekkende tevens tot herstel des crediets van het land. Deze voorstellen zijn vervat in eene uitvoerige en uitmuntende door het lid der delegatie, den heer *Louis Drucker*, gestelde memorie, welke alsnu ter overweging in handen van den minister van finantien is. Het is te hopen, dat de delegatie hare moeite en opoffering beloond moge zien; doch inzonderheid dat de verdienstelijke en zaakkundige steller dier memorie, welke bereids zoo vele jaren belangloos zulke uitstekende diensten aan de zaak der ongelukkige slagtoffers van hun vertrouwen op Spanjes goede trouw, bewezen heeft, en die teregt het volkomen vertrouwen van alle belanghebbenden bezit, eindelijk de vruchten van zijnen arbeid plukken, en den verschuldigden dank zijner committenten inoogsten moge!

— Als een blijk, hoedanig de tentoonstelling van voorwerpen en voortbrengselen, den landbouw betreffende, in Engeland bezocht worden, kan dienen, dat den 16 en 17 Julij te Norwich, in het graafschap Norfolk, alleen per spoortrein 40,000 personen zijn aangekomen, om de aldaar geopende tentoonstelling van voorwerpen van landbouw te bezigtigen.

— Een Belgische scheikundige, de heer *Melsens*, professor bij de Rijks Veeartsenij-school te Brussel, heeft uitvindingen gedaan, welke eene zeer gewigtige verandering in de suikerbereiding schijnen te zullen brengen. Volgens een rapport van de heeren *Dumas*, *Stas* en *Paul Claes*, hebben de in hunne tegenwoordigheid genomene proeven de beste uitkomsten opgeleverd. Dientengevolge heeft het Fransche en het Belgische gouvernement elk eene commissie benoemd, ten einde officieel de resultaten der op eene groote schaal te nemene proeven van de door den heer *Melsens* uitgevondene handelwijze te waarderen.

'S GRAVENHAGE, den 2 Augustus.

Door den breeden Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier, is geformeerd het volgende negental, ten einde te voorzien in de vacature, ontstaan door het emeritaat van den Wel-Eerw. Heer Ds. *C. L. van den Broek* en het bedanken van den Wel-Eerw. Zeer Gel. Heer Ds. *J. J. van Oosterzee*, als: DD. *J. F. Blaauw*, te Leeuwarden; *J. Broedelet*, te Gouda; *A. P. J. Oort*, te Broek in Waterland; *E. Cats Wor*, te Mijdrecht; *J. P. Stricker*, th. dr. te Dordrecht; *H. C. Voorhoeven*, te Leerdam; *H. M. Berns*, te Spankeren; *J. P. van Harencarspel*, te Leeuwarden en *G. J. de Klerck*, te Haarlem.

208ste STAATS-LOTERIJ.

Trekking der vijfde klasse.

5de Lijst. No. 6572, een prijs van *f* 1000.
6de Lijst. No. 15266, een prijs van *f* 1000.
7de Lijst. No. 3030, een prijs van *f* 25,000. No. 13814, een prijs van *f* 1000.
8ste Lijst. Nos. 12475, 3007, 18784 en 204, ieder een prijs van *f* 1000.

MENGELWERK.

BALIE.

In de schakeleilanden, welke het vasteland van Azië aan Nieuw-Guinea verbinden, volgt Balie ten oosten op het ongeveer vier en twintig maal grootere Java, en is op geen grooteren afstand daarvan verwijderd dan Madura in het noord-oosten. Ingevolge de opgave van den heer MELVILL VAN CARNBEE strekt dit eiland zich uit van 8°, 3/, 30// tot 8°, 53/, 30// zuiderbreede, en van 114°, 26/, tot 115°, 40/ beoosten Greenwich, hebbende eene oppervlakte van 105 vierkante geographische mijlen van 15 in een graad.

De bevolking kan 800,000 zielen bedragen, waaronder 200,000 koppen in in staat om de wapenen te dragen.

Balie wordt bespoeld ten N. door de Java-zee, ten O. door de straat Lombok, ten Z. door den Indischen Oceaan en ten W. door straat Balie. Het vormt een onregelmatigen driehoek, waarvan de vlakke zijde naar het noorden en de punt naar het zuiden gekeerd is. Uit hoofde van de onderlinge nabijheid is het wel te begrijpen, dat even als Java, dit eiland vulkanisch van oorsprong is en in de meeste opzigten daarmede veel overeenkomst heeft. De bergketenen strekken zich, even als daar, hoofdzakelijk van het westen naar het oosten uit. Eigenlijk is het eene bergketen, die, in het westen oprijzende, zich in twee takken verdeelt, welke dalen of bergvlakten omvatten en uit welke hier en daar vulkanen oprijzen, waarvan de Agoeng de voornaamste is. Eene menigte, meerendeels onbelangrijke rivieren stroomt uit de bergketens in alle rigtingen zeewaarts; weinige zijn tot op eenigen afstand van de monding opwaarts bevaarbaar, zelfs voor kleine zeeschepen. Vele rivieren geraken in het droogesaizoen geheel van water beroofd; bij buitengewone droogten ontstaat gebrek onder de bevolking. Soms brengt het natte jaargetij overstrooming der rivieren mede, en groote vernieling is daarvan wel eens het gevolg. Eenige meren van vrij groote uitgestrektheid en van aanzienlijke diepte vindt men in de bergachtige streken des eilands; onder dezen een in de hooge bergvlakte, dat op ongeveer zeven mijlen van omvang gerekend wordt. De voortbrengselen uit het planten- en dierenrijk komen meestal overeen met die van Java; onder de groote viervoetige dieren vindt men echter den rhinoceros niet.

De Balienezen onderscheiden zich in de uiterlijke vormen van de Javanen; ze zijn kloeker gebouwd en meer welgemaakt. De vrouwen zijn schooner dan de Javaansche. De mannen, grooter dan de Javanen, hebben iets meer ongedwongens en ondernemends in hunne houding, alhoewel niet in hun voorkomen, zij schijnen beter in staat te zijn, zware vermoeijenissen te verduren.

De Balienezen uit Hindostan afkomstig zijnde, zoo is de Brahminische godsdienst onder hen de heerschende. Men heeft er de Kasten-verdeeling even als op het Malabaarsche schier-eiland; de hoogste kaste is die der priesters; daarop volgt die der vorsten of grooten. Bij deze beide is het verbranden der lijken in zwang. De laagste kaste bestaat waarschijnlijk uit de vroegste, of oorspronkelijke bewoners, die door de volken van hindoerschen stam zijn overwonnen geworden. Zij worden als niets waardigen beschouwd en behandeld; de vorsten oefenen eene onbepaalde magt op hen, en worden daarin door geene wetten gebruiken belemmerd; hunne lijken worden aan de dieren des velds tot spijs voor geworpen. Men wil, dat de taal van de hindoersche afkomst der bevolking getuigt, en dat er vele woorden in voorkomen eenzelvig met de vroegere thans niet meer in zwang zijnde taal der Javanen.

… scheepvaart en handel hebben de Balienezen weinig geschiktheid, en van … het zeeleven hebben zij een afkeer. Behalve met de weving en het … vervaardigen van wapenen, houden zij zich bezig met het maken van versierse… van het zoo genoemd *Balineesch zilver*, waartoe slechts voor een vierde gedeelte zilver en overigens tin gebruikt wordt. In den landbouw zijn zij bedreven en … verzekert, dat zij hunne natte rijstvelden (sawahs) met meer zorg behande… dan de Javanen; zeker is het echter, dat zij het bewateren van hunne rijst… velden met veel zorg behartigen. Ook de kokosboomen behandelen zij zorgvul… zij bouwen den katoenboom, zuiveren het katoen, verwerken het zelf of verkoopen het.

Het eiland Balie wordt tegenwoordig verdeeld in acht staten of rijken, waarvan de vorsten allen gezegd worden tot denzelfden stam te behooren. De vorst van Kalonkong of Klonkong, een der kleinste staten, voert den titel van Dewa… Agong, wordt door de anderen beschouwd als de hoogste in aanzien en vader genoemd. Van daar dat deze vorst veelal de Keizer van Balie genoemd wordt.

Beliling wordt ten westen bepaald door straat Balie, alwaar kaap Passier den oosthoek van den noordelijken ingang uitmaakt. Kaap Bandalan, de meest noordelijke uithoek van Balie, en kaap Lirang liggen mede in hetzelfde gebied. In het zuiden wordt het beperkt door de bergketen, die het van Djembrana, van Banglie en gedeeltelijk van Karang-Assam scheidt. Het geheel is bergachtig, en, wanneer men uit het westen komt, worden, zoodra men de ruime Sint-Nikolaas-baai voorbij is, berg Sandang en berg Goendoel, welke door de zee bespoeld worden, achtereenvolgens zigtbaar. — Djembrana, hetwelk van het rijk van Beliling afhankelijk is, strekt zich uit langs de straat Balie, tot aan het einde van de meer eigenlijk gezegde straat. In het noorden is dit landschap door het gebergte gescheiden van Beliling, en in het oosten van het district …jangan, dat tot Banglie behoort. Verder grenst het ten oosten aan Tabanan. … vuurberg Djembrana is ongeveer 1600 ned. el hoog. — Steeds heeft er van … verkeer met den overwal van Java, het voormalige rijk van Balembangan … Het rijk Beliling wordt op eene bevolking van 100,000 zielen en het … weerbare mannen op 25,000 geschat.

Karang-Assam grenst in het noorden aan Beliling, in het westen aan Banglie … Kalongkong; de noord-oostelijke kusten worden door de Javazee bespoeld en … zuid-oostelijke door straat Lombok. Kaap Karang-Assam is de oostelijkste … van dit rijk en van het eiland. In het midden van dit rijk verheft zich … eene piramide de vuurberg Agoeng, de hoogste van Balie, ter hoogte van … nederl. el of 10,000 rijnl. voeten. Die berg is ver in zee zigtbaar en wordt … de zeelieden veel al de *piek* van *Balie* genoemd. Ten oosten van dezen en … van kaap Karang-Assam ligt de berg Seraja, door een bergrug aan den … verbonden, welke slechts eene hoogte van 1000 ned. el bereikt. In Karang-Assam treft men twee goede baaijen aan, namelijk die van Padang-Kove en …boean-Amok, alwaar door Boeginezen, Chinezen en Engelschen veel han… gedreven wordt. Er komen ook Engelsche en Noord-Amerikaansche zuidzee… … om rijst en andere provisien in te nemen. Er heeft van hier uit veelal … durig verkeer met den overwal van Lombok bestaan. De vroegere radjahs … Karang-Assam hebben op Lombok veroveringen gemaakt, en er een tweede … Karang-Assam gesticht, dat tot onderscheiding Karang-Assem-Lombok genoemd. De tegenwoordige radjah van Karang-Assam-Balie is een broe… … den radjah van Beliling. De bevolking moet bedragen 100,000 zielen … getal weerbare mannen 25,000.

…onkong, meestal Klonkong genoemd, strekt zich uit als een smalle strook … hebbende Karang-Assam ten oosten en ten westen Mengoei en Gianjar. … stuit het aan het gebergte van Banglie en in het zuiden aan de … men Kasoemba, vroeger aan den mond eener breede rivier ge… …hans door aanslibbing verstopt is. Daar de reede van Kasoemba … west-moesson veilig geacht wordt, is er de handel levendig.

… van de Vorsten, die op Balie regeren, moet aanvankelijk te Ka… … gevestigd geweest. Uit dien hoofde wordt dan ook de Dewa… … of Vorst van dezen staat, door de andere Vorsten als Stamvader geëerbie… … zijn gezag over de naburige Vorsten bepaalt zich voornamelijk tot eer… …ingen en pligtplegingen, alhoewel zijne raadgevingen mede veel invloed … oefenen. Geen hunner waagt het hem in den oorlog aan te vallen De … is 64,000 zielen sterk en telt 16,000 weerbare mannen.

… of Djanjar wordt in het noorden en westen door Mengoei ingesloten, … oosten Kalongkong, ten zuiden Badong en de zee. Door het Bandie… …d tegen den oost-moesson beschermd, wordt op die wijze het vaarwa… *veilige passage* gevormd. De radjah van Djanjar is in minder aanzien … andere radjah's van Balie, omdat hij van eene papoesche vrouw af… De bevolking wordt op 120,000 en de weerbare manschappen op 30,000 …

…ong vormt den, ten zuiden in den Indischen Oceaan uitspringenden hoek, … ten noorden aan Mengoei en Gianjar en wordt overigens door de zee be… …ld. De zuidkaap ligt aan den uitersten punt van den *Tafelhoek*; een schier… …die, dat zich als eene tafel ongeveer twee honderd nederl. el boven het … verheft en dat door eene omgording van klippen tegen den aanslag van … oceaan beschermd wordt. Die tafelhoek helpt de twee havens vormen, … door Toeban eene oosterhaven en eene westerhaven verkrijgt, die beurtelings … schepen tegen den heerschenden moesson beveiligen. De ingang van de oos… …ven of Pantie-Toeban, wordt belemmerd door koraal-riffen, die bij laag … droog vallen. De meeste handel van Soerabaija op Balie wordt te Toe… gedreven. Men berekent de bevolking op 80,000 zielen en de weerbare …nen op 20,000.

…goei wordt in het noorden door de groote bergkreten van Banglie geschei… … grenst in het oosten aan Kalongkong en Gianjar, in het zuiden aan Ba… … en de zee, en in het westen aan Tabanan. Het noordelijke gedeelte van … staat is bergachtig, het zuidelijke is vlak. De radjah van Mengoei was … veel magtiger dan tegenwoordig; nog in het midden der vorige eeuw … gedeelte der oostelijke kust van Java langs straat Balie, aan Mengoei …orpen. Vele beroeringen in de districten van Balembangan waren daar… het gevolg. De bevolking wordt geschat op 136,000 zielen en de weerbare manschappen op 34,000.

Tabanan heeft tot grensscheiding tegen Banglie de groote bergketen; in het … grenst het aan Mengoei, in het westen aan het landschap Djembrana, … zuiden heeft het eene uitgestrekte zeekust, welke echter grootendeels … klippen en koraalriffen is bezet. In het noordelijke gebergte rijst de berg Tabanan op, en bereikt eene hoogte van 2840 nederl. el, of nagenoeg 9000 rijnl. … Men schat de bevolking op 160,000 zielen en de weerbare mannen op 40,000.

Banglie. Deze staat is geheel door Bergketenen ingesloten en grenst in het noorden aan Beliling, in het oosten aan Karang-Assam, in het zuiden aan Kalongkong, Mengoei en Tabanan, in het westen aan Djembrana. Van wege de schoonheid en vruchtbaarheid der dalen, waaruit het grootendeels bestaat, wordt Banglie veelal Taman-Balie of de tuin van Balie genoemd. Onder de menigte bergen alhier treft men aan den vuurspuwenden Batour, welke ter hoogte van 1880 nederl. el, of ruim 6000 rijnl. voeten, slechts weinig boven de naburige bergen uitsteekt. Op eene hoogte van ongeveer 1300 nederl. el ontmoet men in deze gewesten het uitgestrekste meer van Balie, hetwelk eene aanmerkelijke diepte moet hebben. De bevolking bedraagt 40,000 zielen en de weerbare … op 10,000.

(»*Onze Tijd*.")

Nederlandsche Handel-Maatschappij.

… Directie maakt bekend, dat de *Najaars Koffij-Veilingen* der Maatschappij …, zullen gehouden worden op de dagen en plaatsen, en bestaan uit de …eden hieronder gemeld:

Te *Rotterdam*, op *Maandag 3 September* 1849:

…6 Balen JAVA KOFFIJ, liggende aldaar;

Te *Amsterdam*, op *Donderdag 6 September* 1849:

… Balen JAVA KOFFIJ, liggende aldaar;

… MACASSAR DITO, » »

… JAVA DITO, » te *Dordrecht*;

Te *Middelburg*, op *Woensdag 12 September* 1849:

… Balen JAVA KOFFIJ, liggende aldaar.

… geeft de verzekering, dat zij, vóór hare gewone Voorjaars-veilin… … geene andere Koffij dan de bovengemelde partijen aan de markt …

… zullen op Vrijdag den 3 Augustus eerstkomende verkrijgbaar zijn, … met de Veil-conditien in tijds zullen worden uitgegeven.

VAN DER OUDERMEULEN, *Pr.*
GOUDSWAARD, *D. f. S.*

Madlle VAN DUINEN, directrice du pensionnat à Winschoten, a l'honneur de prévenir les parents et les tuteurs, qu'il y a, pour le moment, quelques places non — occupées à son institut.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER en KAAS*, den 3 Augustus 1849, aan de Stadswaag te Leeuwarden:

PRIJS.	AANVOER.
BOTER *f* 28,50.	1006/4 243/8 en 123/16 vaten.
KAAS *f* 14,50 à *f* 17,50.	11,307 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 4 Augustus 1849.

NEDERLAND.					Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	52¼	53	52⅝
Dito dito ..	3 »	60¾	61½	61¼
Dito dito ...	4 »	80¼	81	80¾
Amort.-Synd.	3½ »	82	82½	82¼
Handel-Maats.	4½ »	155¼	156	155¾
FRANKRIJK.				
Certific.......	3 pCt.	51¼	52	51¾
SPANJE.				
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	12¼	12¾	12⅝
» » v. 510 £	5 »	12¼	12¾	12⅝
» onb. Stukk.	5 »	12	12½	
»	3 »			
» Binnenl. à 6/m	3 »	27½	27¾	27 $\frac{3}{16}$
Ardoin Coupon.....	»	8½	9¼	
PORTUGAL.				
Te Londen	5 (nu 4) pCt.	80	80¼	80⅜
»	4 »	81	81½	81¼

RUSLAND.				Gebl.
Ob. bij *H.* $\frac{1798}{1816}$	5 pCt.	103¼	103¾	103½
dito dito $\frac{1828}{1829}$	5 »	103	103¼	103⅛
Dito bij dito..	4 »	84¼	84½	84⅜
Dito bij *Stiegl.*	4 »	83	83½	83¼
OOSTENRIJK.				
Metaliek.....	5 pCt.	74	74½	74¼
» 1847...	2½ »	39	39½	39⅜
» oude...	2½ »			
AMERIKA.				
Bank-Actien V. Staten				
Braz. 1824..........				
» £ 200.........				
Peru..........	4 pCt.	49¾	50	49⅞
Grenada........		16½	17½	
Mexico..............		26¾	27¼	27
Venezuela......				

Binnenl. fondsen blijven hunne vooruitgaande beweging vervolgen en sluiten op nieuw in alle soorten williger dan gisteren; Spaansche en Portugesche mede goed prijshoudend; Russische en Oostenrijksche zeer vast; Fransche fondsen sluiten ⅜ pCt. hooger dan gisteren; Zuid-Amerika onveranderd.

Zondag den 5 Augustus.

Integralen 2½ pCt. 52½, $\frac{9}{16}$. 4 pCts. 80½. Ard. à £ 510 12$\frac{11}{16}$, ¾, $\frac{13}{16}$. Dito à £ 170 12½. Dito coup. (Oude) 9. Binnenl. 3 pCt. 27⅝, $\frac{11}{16}$, ⅝. Fransche Oblig. 3 pCts. 51¾, ⅝, ½, ⅜. Belgie bij Rothschild 2½ pCt. 44½. Mexik 27$\frac{1}{16}$.

In Spaansche was de stemming, bij eenige affaire, iets aangenamer; daarentegen waren Fransche 3 pCts. meer aangeboden. In de vorige genoteerde fondsen vertoonde de handel weinig levendigheid.

*** Bevallen van een ZOON T. FABER, geliefde Echtgenoote van
Menaldum, H. SCHELTEMA Ez.,
den 29 Julij 1849. *Genees- Heel- en Verloskundige.*

*** Bevallen van eene DOCHTER G. A. TROMP, Echtgenoote van
Harig, 29 Julij 1849. JAN BRANDSMA.

WARGA, den 1 Augustus 1849. Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER P. H. WIELANDT, geliefde Echtgenoot van
P. R. ROMER.

HARLINGEN, den 3 Augustus 1849. Bevallen van een' ZOON, M. WARREN, geboren LEEMKOEL.

*** Heden trof mij de zwaarste slag van mijn leven. — Mijn zeer geliefde Echtgenoot, de Edel Groot Achtbare Heer, AUKE TJOMMES STAM, in leven Lid der Provinciale Staten van Friesland, van den Stedelijken Raad alhier, en van onderscheidene Commissien, ontsliep, na een zeer geduldig lijden van ruim acht maanden, in den krachtvollen leeftijd van 42 jaren.

Allen, die den waardigen Man in zijn nuttig en werkzaam leven gekend hebben, kunnen eenigzins de zwaarte van mijn verlies beseffen.

Sneek, ELIZABETH AMENT,
den 26 Julij 1849. Wed. A. T. STAM.

*** Nog treurende over het verlies van onze beminde Zuster INNEKJE, nu elf weken geleden door den dood van ons opgeëischt, worden wij andermaal door den vrijmagtigen God, die niet antwoord van Zijne daden door diepe wegen geleid, alzoo het hem behaagde heden in den vroegen morgen ten 2½ ure, onze geliefde Zuster JISKJEN ROMKES STEENSMA, na eene ongesteldheid van 14 dagen, in den ouderdom van 30 jaren en 5 maanden van onze zijde weg te nemen. Hoe deze slag ons treft is alleen Hem bekend wien ze ons toebragt; dat wij buigen onder Zijnen heiligen wil, dat van Hem alleen onze verwachting zij!

Workum, J. R. STEENSMA.
den 30 Julij 1849. J. R. STEENSMA.
R. G. STEENSMA, geb. HOBMA.

*** Het behaagde God heden morgen uit onze liefdearmen weg te nemen, onze tweede Dochter DIRKJE SJOERDJE, in den bloeijenden leeftijd van ruim negentien jaren; het bewustzijn, dat de ontslapene uit een langdurig vreeselijk lijden verlost, tot beter oord is ingegaan, doet ons in den wil des Almagtigen met gelatenheid berusten.

Amsterdam, B. ADAMA.
den 31 Julij 1849. T. LANDWEER.

*** Heden overleed, na eene ziekte van eenige dagen, onze veel geliefde en zorgdragende Moeder DURKJE JANS, Wed. H. C. DIJKSTRA, in den ouderdom van acht en zestig jaren en zeven maanden.

Sneek, JOH. ZEEPHAT.
den 3 Augustus 1849. T. DIJKSTRA.
JAC. J. KNOW.
P. DIJKSTRA.

Deze is dienende tot bekendmaking aan Familie, Vrienden en Bekenden.

*** Heden trof mij onverwachts eene zware beproeving, daar mijne hartelijk geliefde Echtgenoote GRIETJE D. GORTER, na eene gelukkige verbindtenis van slechts vier jaren, in den ouderdom van ruim 28 jaren, ten gevolge eener kortstondige ziekte van mijne zijde werd weggerukt; terwijl de jongste onzer beide kinderen, slechts weinige oogenblikken de Moeder, zoo ik hoop, naar ons Hemelsch Vaderland is vooraf gegaan. De overtuiging dat God met wijsheid en heilige liefde deze dubbele beproeving mij oplegt, en de vertroosting van ons dierbaar Evangelie sterke mij en alle beproefden tot kinderlijke berusting.

Sneek, den 3 Augustus 1849. W. VAN DER ZIJPP.

Algemeene kennisgeving.

*** Heden avond, omstreeks half elf uur, ontsliep kalm en zacht, na eene langdurige sukkeling, mijne waarde Echtgenoot SJIEUWKE COOPMANS, in den ouderdom van ruim 67 jaren.

Dragten, J. PLANTINUS,
den 3 Augustus 1849. *Leeraar der Doopsgezinden.*

Algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed onze dierbare Moeder RIGTJE SIEMONS BROUWER, Weduwe LOLKE D. DURKSZ, in den ouderdom van bijna 76 jaren.

Grouw, S. L. DURKSZ,
den 3 Augustus 1849. *mede uit aller naam.*

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed na eene kortstondige ongesteldheid en bijkomende beroerte, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot JACOB JANS TWIJNSTRA, Assessor der Grietenij Leeuwarderadeel, in den ouderdom van 64 jaren en bijna 10 maanden, na eene genoegelijke echtverbindtenis van ruim 28 jaren.

Nog treurende over het verlies van twee Dochters, is deze slag vooral treffend voor mij en mijnen eenigen Zoon.

Finkum, RENSKE TJ. FABER,
den 4 Augustus 1849. Wed. J. J. TWIJNSTRA.

*** Heden middag omstreeks twaalf uur, overleed zeer onverwacht, aanede gevolgen van eene borst-ongesteldheid, mijne geliefde eenige Zuster MARIJKE DJURRES WESTERBAAN, Weduwe van wijlen den Heer WIEBE HENDRIKUS BOUMA, in den gezegenden ouderdom van ruim 73 jaren.

Bolswarl, den 4 Augustus 1849. S. D. WESTERBAAN.

*** Heden morgen ten vier ure overleed tot onze bittere droefheid aan eene rhumatische ziekte, onze hartelijk geliefde jongste Dochter ANNA CORNELIA, in den ouderdom van negen en twintig jaren.
Oudeschoot, A. VAN OSSENBRUGGEN.
den 5 Augustus 1849. E. VAN OSSENBRUGGEN, geb. EISES.
Eenige kennisgeving.

*** Den 5 Augustus 1849 overleed te Leeuwarden, na eene huwelijksvereeniging van 48 jaren, tot bittere droefheid van deszelfs hoogbejaarde Weduwe, zijne Kinderen en Kindskinderen, JOHANNES KETA, in den ouderdom van ruim 72 jaren. Hij mogt het zeldzaam voorregt genieten gedurende circa 61 jaren onafgebroken ter Leeuwarder Courantdrukkerij werkzaam te zijn.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 31 Julij tot en met den 6 Augustus 1849 aangegeven: 17 Geboren. 32 Overleden. 4 Huwelijken.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Stad *Leeuwarden*, gedenken op Woensdag den 15 Augustus e. k., des middags te 12 ure, ten Raadhuize aldaar, in het openbaar, aan de minstaannemenden aan te besteden:
Vier ROKKEN en PANTELONS voor Tamboers.
Veertig ROKKEN en PANTELONS voor Schutters.
Zestig paren zwarte SLOBKOUZEN.
Zestig zwarte STROPDASSEN.
Vijftig jaren roode WINGS, en
honderd roode POMPONS; — een en ander ten dienste van de Stedelijke Schutterij alhier.
Die hieraan gading maken, komen op tijd en plaats voornoemd, alwaar van heden af, de Voorwaarden van aanbesteding en de Modellen, waarnaar de voorwerpen zullen moeten geleverd worden, voor de gegadigden ter lezing en bezigtiging zullen liggen.
Leeuwarden, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 6 Augustus 1849. VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelve,
C. J. VAN DER VEEN, *L. S.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN WONSERADEEL, convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van de navolgende dorpen, om te compareren, als die van:
Kimswerd, op Dingsdag den 7 Augustus 1849, morgens 10 uur, in de Kerk aldaar.
Arum, op denzelfden dag, middags 12 uur, in de Kerk.
Idsegahuizum, op Woensdag den 8 Augustus e. k., morgens 10 uur, in de Kerk te Idsegahuizum.
Piaam, op denzelfden dag, morgens 11 uur, in de Kerk te Idsegahuizum.
Gaast, op denzelfden dag, namiddags 12½ uur, in de Kerk.
Ferwoude, op denzelfden dag, namiddags 1½ uur, in de Kerk.
Zurich, op Vrijdag den 10 Augustus e. k., morgens 10 uur, in de Herberg.
Pingjum, op denzelfden dag, middags 12 uur, in de Kerk.
Cornwerd, op Zaturdag den 11 Augustus e. k., morgens 10 uur, in de Kerk.
Engwier, op denzelfden dag, middags 12 uur, in de Kerk te Wons.
Wons, op denzelfden dag, namiddags 1½ uur, in de Kerk te Wons.
Exmorra, op Maandag den 13 Augustus e. k., morgens 10 uur, in de Kerk.
Allingawier, op denzelfden dag, middags 11½ uur, in de Kerk.
Hieslum, op denzelfden dag, namiddags 2 uur, in de Kerk te Parrega.
Parrega, op denzelfden dag, namiddags 2½ uur, in de Kerk te Parrega.
Schettens, op Dingsdag den 14 Augustus e. k., morgens 10 uur, in de Kerk.
Witmarsum, op denzelfden dag, middags 12 uur, in de Kerk.
Lollum, op Woensdag den 15 Augustus e. k., morgens 10 uur, in de Kerk.
Burgwerd, op denzelfden dag, middags 12 uur, in de Kerk te Burgwerd.
Hichtum, op denzelfden dag, namiddags 1 uur, in de Kerk te Burgwerd.
Hartwerd, op denzelfden dag, namiddags 2 uur, in de Kerk te Burgwerd.
Schraard, op Vrijdag den 17 Augustus e. k., morgens 10 uur, in de Kerk.
Longerhouw, op denzelfden dag, middags 12 uur, in de Kerk.
Ten einde alsdan ieder in de hunne: 1°. op te nemen en bij welbevinding te sluiten de rekening van de Kerkvoogdij-Administratie over 1848; 2°. vast te stellen de staat van begrooting over het dienstjaar 1850; 3°. nieuwe Kerkvoogden te stemmen voor het op 1 Januarij 1850 aftredende derde gedeelte, benevens te voorzien in de bestaande vacatures. Verder speciaal die van *Arum*, om des goedvindende Kerkvoogden te magtigen tot het uit de hand verhuren van p. m. zes bunder Weiland; die van *Gaast* en *Ferwoude* om te besluiten op een voorstel om jaarlijks aan den Predikant uit de Kerkebeurzen gezamenlijk te voldoen *f* 38, voor kosten van Categisatien en Vergaderingen, en aan de Voorzangers eenige verhooging van belooning te accorderen; die van *Ferwoude* afzonderlijk om, tevens vast te stellen een omslag over de Hervormde Floreenen tot dekking van te korten, en die van *Lollum* om te besluiten op een voorstel tot verhooging van het tractement van den Koster en Voorzanger, in plaats van *f* 12,50 tot *f* 25, zoo mede om vast te stellen een omslag over de Floreenen voor 1850, en eindelijk allen om te besluiten op zoodanige verdere voorstellen die alsdan ter tafel zullen worden gebragt.
Bolsward, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 23 Julij 1849. H. J. ZIJSLING.
Ter ordonnantie van dezelven,
J. BINKES.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN FRANEKERADEEL roepen bij deze op de Floreenpligtigen van de dorpen *Herbaijum* en *Peins*, tegen Zaturdag den 18 Augustus e. k., 's voormiddags ten elf ure, in de respective Kerken, ten einde alsdan ieder in der hunne te stemmen eenen FLOREEN-ONTVANGER.
Franeker, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 4 Augustus 1849. HEERMA VAN BEIJMA THOE KINGMA.
Ter ordonnantie van dezelven,
C. WIJBENGA.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN LEEUWARDERADEEL:
Brengen ter kennisse van belanghebbenden: dat op Vrijdag den 17 Augustus 1849, ten Grietenijhuize van Leeuwarderadeel te Leeuwarden, des voormiddags ten tien ure, bij inschrijving en opbod zal worden aanbesteed: Het GEHEEL VERNIEUWEN DER BALKEBRUG, over de Wurge, in de Lage Heerenweg onder Stiens; liggende het Bestek inmiddels ter lezing ten Grietenijhuize voormeld en in de Herberg van *Hoogstra*, te Stiens; terwijl op Woensdag den 15 Augustus 1849, des namiddags van een tot vier uur aanwijzing in loco zal worden gedaan; en dat tijdens die vernieuwing de Lage Heerenweg onder Stiens gedurende vier weken, voor het gebruik met Voertuigen, Paarden en Vee, zal zijn afgesloten van de buren te Stiens tot aan de doorreed door Finkum.
Leeuwarden, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 4 Augustus 1849. v. CAMMINGHA.
Ter ordonnantie van dezelven,
ENGELEN.

BESTUURDERS VAN HET KLAAS TIGLER LEEN te *Leeuwarden*, roepen de COLLATOREN van genoemd Leen op tot eene stemming ter begeving van een Beneficie van dat Leen, opengevallen door het bedanken van den gebeneficieerden Heer *Johannes Pottinga*, om te compareren op Woensdag den 17 October 1849, des voormiddags ten 10 ure, in de Kerkenkamer der Doopsgezinde Gemeente te Leeuwarden.
Bestuurders van het KLAAS TIGLER LEEN *te Leeuwarden,*
Namens dezelve,
H. WIJBRANDI, *tijdelijk Ontvanger.*

DE KERKVOOGDEN der *Hervormden* te *Tzum*, voornemens zijnde, onder vereischte goedkeuring, een nieuw REGISTER der BEGRAAFPLAATSEN op het Kerkhof aldaar te maken, roepen mits deze op de eigenaren der Graven op genoemd Kerkhof, ten einde van hunnen eigendom aangifte te doen, vóór den 31 Augustus 1849, ten huize van den Onderwijzer F. JANSEN, te Tzum; zullende de Graven, voor welke zich geene eigenaars aanmelden, als eigendom aan de Kerk te Tzum vervallen.

Verkoop van een Tjalkschip.

DE Notaris T. KORTENHORST, te Kuinre, zal, op Vrijdag den 10 Augustus 1849, des avonds ten 7 ure, ten huize van *P. F. Coopman*, te Kuinre, publiek verkoopen:
Een overdekt TJALKSCHIP, genaamd *de Herstelling*, gemeten op 52 ton, met completen Inventaris, thans liggende bij de Brug te Kuinre; zullende de aanwijs geschieden door den mede-eigenaar ROELOF KRIKKE.

DE Notaris J. ALBARDA Hz., te Leeuwarden, zal, op Woensdag den 8 Augustus 1849, des namiddags ten 4 ure, ten huize van de Wed. *Rienk Post*, aldaar, tegen strijk- en verhooggelden verkoopen:
1. De HAVERVRUCHT van 3 bunder 30 roede Bouwland, gelegen op het Nieuwland onder Huizum, in 4 perceelen; behoorende aan den Heer *Gerrit Jans Feenstra.*
2. De VRUCHT BOONEN van 55 roede Bouwland en de VRUCHT VLAS van 55 roede Bouwland, gelegen op het oudland nabij de Hulder onder Jelsum; te bevragen bij IGLE MELLEMA aldaar.
Dadelijk te aanvaarden.

MR. DE CARPENTIER, Notaris te Kondum, zal, onder genot van strijk- en verhooggeld, ten huize van *G. B. Groenhof*, te Nijega, op den 10 Augustus veilen, en den 17 daaraanvolgende finaal toewijzen:
¼ over hoog en laag in eene ZATHE en LANDEN, te Indijk, Grietenij Wijmbritseradeel, op de Kad. stukken der gemeente Woudsend bekend in S. B., nos. 241 tot en met 259, geheel groot 25 bunder 23 roede 86 el, hebbende een belastbaar inkomen van *f* 758,42 voor de ongebouwde en van *f* 27 voor de gebouwde eigendommen, en belast met 30 fl. 9 str.
Op Petri en 12 Mei 1850 vrij te aanvaarden.

Onderlinge Brandwaarborg-Maatschappij van Woudsend.

Den belanghebbenden wordt verwittigd dat de inschrijving tot verzekering van GRANEN en VELDGEWASSEN openstaat van af heden tot ultimo November, bij Directie en Correspondenten.
A. H. TROMP, *Directeur-Boekhouder.*

KRachtens bevelschrift van den Heer Regter-Commissaris in het faillissement van MOZES DAVID LEVI LEEFSMA, Koopman te Gorredijk, worden bij deze opgeroepen alle zoodanige bekende en onbekende schuldeischers van gemelden LEEFSMA, welke hunne schuldvorderingen nog niet ter verificatie hebben aangeboden, om zulks te doen bij de tweede verificatie van gemelden Heer Regter-Commissaris, gehouden wordende op Donderdag den 13 September 1849, des voormiddags ten 10 ure, in het Paleis van Justitie te Heerenveen, en alsdan tevens te delibereren over het accoord door den failliet aan zijne schuldeischers aangeboden.
De Curator in gezegd faillissement,
BOLMAN.

DE Ondergeteekende zijne studien aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten te Antwerpen voleindigd hebbende, berigt door deze, dat hij zich hier ter stede gevestigd heeft als ONDERWIJZER in de TEEKEN- en SCHILDERKUNST, en zich als zoodanig vriendelijk aanbeveelt.
Adres: Ewal, letter I, no. 70, alwaar hij tevens bewijzen van bekwaamheid kan produceren.
Leeuwarden, den 6 Augustus 1849. ALEX. WITTEVRONGHEL.

Eene buitengewone genezing

van een kwaad been door de pillen en zalf van Holloway.

Mejufvrouw *Elisabeth Harker* te Wilunga, Adelaide, was sedert 30 jaren lijdende aan eene verzwering aan een been, welke ontstaan was door een stoot; dit ongemak werd voor ongeneeslijk gehouden, daar onderscheidene geneesheeren in Engeland en in de Colonie te vergeefsch hunne kunst daaraan hadden beproefd. Eindelijk gebruikte men de zalf en Pillen van Holloway, waardoor het been volmaakt werd genezen, zoo dat er naauwelijks eenig spoor van de wonde meer overbleef. Deze kuur gaf zoo veel opzien in de geheele Colonie dat de agent voor Zuid-Australië daarvan melding deed maken in den *Adelaide Obverver*, onder dagteekening van den 12 Februarij 1848.
Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3.30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.
Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; M. GAARBEEK, te Groningen; H. A. BINKSMA, te Harlingen; H. A. P. VAN GORCUM, te Assen; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

MEN VRAAGT TER OVERNAME: Eene fatsoenlijke AFFAIRE, welke door eene Vrouw kan worden waargenomen. Reflecterenden gelieven *franco* brieven te bezorgen onder lett. Z. A., bij A. VAN ZUIJLEN, bij de Put te *Leeuwarden.*

Nederlandsche Zeil- en Roei-Vereeniging.

HET Bestuur berigt bij deze, dat ingevolge het verlangen van de Edel Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders dezer Stad, de tegen 25 dezer uitgeschreven WEDSTRIJD van Zeil- en Roei-Vaartuigen op het IJ, VOORLOOPIG EN TOT NADERE AANKONDIGING BLIJFT UITGESTELD.
Amsterdam, *Het Bestuur der Nederl. Zeil- en Roei-*
den 2 Augustus 1849. *Vereeniging, en namens hetzelve,*
E. SILLEM, *Voorzitter.*
N. TRA-KRANEN, *Secretaris.*

Nederlandsche Zeil- en Roei-Vereeniging.

HEeren Leden, welke Candidaten tot het Lidmaatschap mogten voor te stellen hebben, worden uitgenoodigd, daarvan opgave te doen aan den Secretaris der Vereeniging, vóór of uiterlijk op Zaturdag den 11 dezer.
Het Bestuur der Ned. Zeil- en Roei-Vereeniging,
Namens hetzelve,
E. SILLEM, *Voorzitter.*
N. TRA-KRANEN, *Secretaris.*

HARDDRAVERIJ.

DE bevorens geannonceerde HARDDRAVERIJ en beoordeeling van het schoonste TUIG-PAARD, wordt tot nadere aankondiging UITGESTELD.
Appingedam, den 4 Augustus 1849.

J. H. PEEK, te AKKERWOUDE, verlangt ten spoedigsten een ongehuwden MOLENAARSKNECHT die zijn werk in alles verstaat, van goede getuigschriften is voorzien en tevens met Paarden kan omgaan. *Brieven franco.*
Bovengenoemde waarschuwt tevens een ieder, om aan niemand voor zijne rekening iets te crediteren, zonder schriftelijk bewijs van hem of zijne Vrouw, als zullende zonder dat, door *geen van beiden*, daarvan betaling worden gedaan.

EEN POTTEBAKKERS HANDELAAR, zijn werk goed verstaande, kan dadelijk werk bekomen bij S. S. POT, op de Heerenwal. Brieven franco.

***** DE Boekhandelaar J. OOMKENS JZOON, te *Groningen*, heeft uitgegeven:
SCHOOLKAART van de PROVINCIE *FRIESLAND*, *vervaardigd door* H. PIJTTERSEN *en bekroond door de Friesche Onderwijzers-Vereeniging*, in negen bladen, *f* 4.
Deze Kaart vervult eene lang gevoelde behoefte en is, om deszelfs naauwkeurigheid en den lagen prijs ook zeer geschikt voor huiselijk gebruik.

***** BIJ F. CANNONGETTE & COMP., is verschenen en bij alle Boekhandelaars verkrijgbaar:

HET ZELFBEHOUD

(LA PRÉSERVATION PERSONELLE),

Ged. Verh. over de ZIEKTEN der GESLACHTS-DEELEN, als gevolgen van geheime gewoonten, uitspattingen der jeugd of besmetting, met *Practische Aanmerkingen over vroegtijdig onvermogen*, door Doctor SAMUEL LA MERT, te Londen, in de Hollandsche Taal overgebragt, door P. J. KOORN, *Doctor in de Genees-, Heel- en Verloskunde* te Amsterdam, opgehelderd door **VEERTIG GEKLEURDE AFBEELDINGEN**, à *f* 2,50, onder enveloppe.
NB. De door Doctor SAMUEL LA MERT als ECHT en KOMPLEET erkende uitgave, bevat, even als het **ZELFBEHOUD**, **12 GEKLEURDE STAAL-DRUKPLATEN.** Alle uitgaven, waarin slechts 6 Platen voorkomen, **ZIJN INKOMPLEET.**

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.